

YOSHLARDA VATANPARVARLIKNI SHAKLLANTIRISH

Olimov Temir Hasanovich

*Osiyo xalqaro universiteti professori,
pedagogika fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD)*

Mirzayeva Sevara Karimovna

1p-23 guruh talabasi

Annotatsiya: ushbu maqolada yoshlarda vatanparvarlikni shakllantirish, jumladan darsda mavzuning xarakteridan kelib chiqib, xalqimizning boy pedagogik merosiga tayanishi, undan foydalanish imkoniyatlari orqali o'quvchilarda Vatanga bo'lgan muhabbatni shakllantirish haqida fikr boradi.

Kalit so'zlar: vatanparvarlik, xalqparvarlik, insonparvarlik, mehnatsevarlik, elga hurmat va sadoqat, xalq tashvishi va quvonchiga hamdard bo'lish, hamdardlik, chin qo'shnichilik munosabatlari, ajdodlarga hurmat-ehtirom, ularning merosini ardoqlash, avaylab-asrash.

Аннотация: в данной статье рассматривается центральная часть учебно-воспитательной работы, вооружающая учащихся знаниями, навыками и умениями, а также дающая им понимание наших национальных ценностей, нравственных качеств, отраженных в национальных ценностях, важно создавать, отвечать дидактическим требованиям, в том числе, исходя из характера предмета на уроке, опираясь на богатое педагогическое наследие нашего народа, формировать у учащихся любовь к Родине через возможности его использования.

Ключевые слова: патриотизм, человеколюбие, гуманизм, трудолюбие, уважение и верность Родине, сочувствие народным заботам и радостям, сочувствие, истинное добрососедство, уважение к предкам, почитание их наследия, бережное сохранение.

Abstract: this article discusses the central part of educational work, equipping students with knowledge, skills and abilities, as well as giving them an understanding of our national values, moral qualities reflected in national values, it is important to create, meet didactic requirements, including on the basis of from the nature of the subject in the lesson, relying on the rich pedagogical heritage of our people, to form students' love for the Motherland through the possibilities of its use.

Key words: patriotism, philanthropy, humanism, diligence, respect and loyalty to the Motherland, sympathy for people's cares and joys, sympathy, true good neighborliness, respect for ancestors, honoring their heritage, careful preservation.

Bugungi kunda pedagogika fanining vazifasi ta'lim-tarbiya jarayonida muvaffaqiyatli qo'llashdir. Biz milliy qadriyatlarimizdan bo'lmish xalq og'zaki ijodi namunalarini tahlil

qilar ekanmiz, ularning o‘quvchilarini Vatanga e‘tiqodni tarbiyalashga ko‘rsatadigan ta’siri benihoya katta ekanini ta’kidlab o‘tmoqchimiz.

Ma’lumki, ta’lim-tarbiya jarayoni muayyan maqsadga yo’naltirilgan tizim bo‘lib, unda barkamol shaxsni shakllantirishga alohida e’tibor qaratiladi. Barkamollikning muhim belgilaridan biri esa inson faoliyatida Vatanga e‘tiqodning namoyon bo‘lishidir. Pedagogik jarayonning muayyan qismini o‘quvchilarida xuddi mana shu vatanga e‘tiqod tushunchasini shakllantirishga yo’naltirish zarur. Bu borada o‘quvchilarga ta’lim va tarbiya berishning asosiy omili bo‘lgan dars jarayonining ahamiyati katta. Ushbu asosiy omil orqali boshlang‘ich sinf o‘quvchilari “Vatan”, “Vatanparvarlik”, “Ona-Vatan”, “Istiqlol” kabi tushunchalarning mazmunini anglab, vatanga sadoqat, e‘tiqod ruhida tarbiyalanib boradilar.

Dars – ta’lim va tarbiya ishlarining markaziy qismi hisoblanib, o‘quvchilarni bilim, ko‘nikma, malakalar bilan qurollantirish bilan birga, ularni milliy qadriyatlarimiz haqida tushunchaga ega bo‘lishida, milliy qadriyatlarda aks etgan axloqiy sifatlarni o‘quvchilarda hosil qilishda muhim ahamiyatga ega. Bizga ma’lumki, sinflarda o‘qitiladigan “Tarbiya” darslari ham umumiy didaktik talablarga javob berishi, jumladan darsda mavzuning xarakteridan kelib chiqib, xalqimizning boy pedagogik merosiga tayanishi, undan foydalanish imkoniyatlarini izlashi lozim. Shubhasiz, mustaqillik yillarida ta’lim sohasidagi islohotlardan ko‘zlangan maqsadlardan biri ham dars jarayonida milliy qadriyatlar namunalarini o‘rganish hamda ularda ilgari surilgan insonparvarlik, vatanparvarlik g‘oyalari orqali yosh avlodni barkamol insonlar etib tarbiyalashdan iboratdir. Bu borada O‘zbekiston Respublikasi Prezidenti va Oliy Majlis qabul qilgan qaror, qonun va farmonlar dasturamal bo‘lib xizmat qilmoqda. Bunda “Umumiy o‘rta ta’limning davlat ta’lim standartlari”, “Boshlang‘ich ta’lim konsepsiya”si, “Maktabdan va sinfdan tashqari tarbiyaviy ishlar konsepsiya”si kabi hujjatlar muhim ahamiyatga ega. Qabul qilingan barcha yuqoridagi hujjatlarda o‘quvchi-yoshlarni vatanga sadoqat ruhida tarbiyalash masalasiga alohida e’tibor berilgan.

Dars jarayonida o‘quvchilarining dunyoqarashi shakllana boradi, mustaqil fikrlashga o‘rganadi, dunyoviy bilimlar bilan tanishadi va ularning uzluksizligi rivojlanib boradi. Har bir darsning muvaffaqiyati uning oldiga qo‘yilgan maqsadga bog‘liqdir. Qachonki, maqsad aniq va puxta, o‘quvchini har taraflama rivojlantirishga qaratilgan bo‘lsa, darsning samaradorligi ta’minlanadi.

Vatanga e‘tiqodni shakllantirish maqsadi ham pedagogik jarayonning samaradorligini ta’minlashda muhim o‘rin tutadi. Bunda o‘qituvchisi pedagogik jarayon oldiga quyidagi maqsadlarni qo‘ya olishi kerak:

1. O‘zbekiston Respublikasi Prezidentining faoliyati hamda milliy istiqlol negizida ifodalangan ona-Vatanga e‘tiqodni shakllantirish haqidagi fikrlardan dars jarayonida unumli foydalanish.

2. Darsda o‘rganilayotgan mavzudagi milliy qahramonlarning aynan vatanga bo‘lgan e‘tiqodini namuna sifatida ko‘rsata olish (To‘maris, Shiroq, Spitamen, Muqanna, Najmiddin Kubro, Jaloliddin Manguberdi, Temur Malik va Amir Temur kabilar).

3. Mashhur allomalarning vatanga e’tiqod haqidagi fikr-mulohazalaridan unumli foydalana olish.

Bugungi kunda maktablarda sinf-dars shaklidagi mashg‘ulotlardan foydalanib kelinmoqda va ularga qo‘yilgan talablar ham o‘zgarib bormoqda. Darslarni qiziqarli uyushtirish uchun o‘qituvchilar yangicha dars turlaridan, turli-tuman interfaol usul va vositalardan foydalanishlari mumkin. Boshlang‘ich sinf o‘qituvchilari milliy qadriyatlar vositasida vatanga e’tiqodni shakllantirishni maqsad qilib qo‘ygan pedagogik jarayonni tashkil etishda darslikdagi mavzular bilan bog‘liq holda ertaklardan foydalanishlari muhim ahamiyatga ega.

Bu kabi mashg‘ulotlarni vatanga oid bo‘lim yuzasidan takrorlash darslarida uyushtirish mumkin. Bunday darslar ertaklar asosida uyushtiriladi, natijada o‘quvchilarning mashg‘ulotlarga nisbatan qiziqishlari yanada oshadi, bo‘lim yuzasidan olgan bilimlari mustahkamlanadi, vatanga muhabbat hislari tarkib topishi bilan birgalikda, jamoa bo‘lib ishlashga, birdamlikka o‘rganadilar. Ertaklarni bolalar ongiga yetkazishda ularni badiiy tarzda ifodalash, ayniqsa sahna darsi tarzida tashkil etish ertaklarning ta’sir kuchini yanada oshiradi. Darsliklarga kiritilgan ertaklarni bolalarning o‘zlari ishtirokida sahnalashtirish ularni vatanga bo‘lgan hurmatni kuchaytirish bilan birga, ularning axloqiy tarbiyasiga jiddiy ta’sir ko‘rsatadi, yomonlik ustidan yaxshilik, qo‘rqoqlik ustidan botirlik, yalqovlik ustidan mehnatsevarlikning g‘alaba qozonishiga ishochni tarkib toptiradi.

Ertak asosida ssenariyli darslarni tashkil qilishda o‘qituvchining ijodkorlik qobiliyati asosiy o‘rin egallaydi. O‘qituvchi dars loyihalashda o‘quvchining yoshi, individual xususiyati va darsning davomiyligiga alohida e’tibor qaratishi, rollarni taqsimlashda barcha sinf o‘quvchilarining ishtirokini ta’minlashga harakat qilishi lozim. Ertak dars ssenariysini tuzishda o‘qituvchi o‘quvchilarning bilimlarini sinash va qiziqishlarini oshirish maqsadida boshqotirma, rebus, o‘yin-topishmoq kabi dars samaradorligini oshiruvchi vositalardan foydalanishi lozim.

FOYDALANILGAN ADABIYOTLAR RO‘YXATI:

1. Olimov, T. H. (2019). SPIRITUAL AND MORAL ASPECTS OF THE FORMATION OF CIVIL CULTURE IN FUTURE SPECIALISTS OF HIGHER EDUCATION. *Theoretical & Applied Science*, (12), 662-665.
2. Olimov, T. H. (2020). The image of a modern teacher in the formation of civic culture among future highly educated specialists. *Pedagogical skill-Bukhara*, 5.
3. Olimov, T. H. (2019). Development issues of civil society and culture in the work of Eastern thinkers. *Pedagogical skill-Bukhara*, 2.
4. Olimov, T. H. (2016). Formation of self-awareness in youth. *Social and humanitarian sciences in the educational system.-Tashkent*, 4.
5. Olimov, T. (2020). BO‘LAJAK OLIY MA‘LUMOTLI MUTAXASISLARDA FUQAROLIK MADANIYATINI SHAKLLANTIRISHNING

15-Mart, 2025-yil

AYRIM YO‘NALISHLARI. *FAN, TA'LIM VA AMALIYOTNING INTEGRASIYASI*, 1(1),
20-27.

6. Olimov, T. THE ROLE OF NATIONAL SPIRITUALITY AND VALUES
IN THE DEVELOPMENT OF CIVIL CULTURE IN FUTURE SPECIALISTS WITH
HIGHER EDUCATION.